

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Coordonate ale
nivelului de trai
al pensionarilor
din România**

**octombrie
2016**

Cuprins

1. Caracteristici ale gospodăriilor de pensionari	3
2. Veniturile gospodăriilor de pensionari	5
3. Consumul alimentar exprimat în calorii și factori nutritivi	6
4. Cheltuielile gospodăriilor de pensionari	7
5. Evoluția coșului de consum lunar și a nivelului de trai	9
6. Situația pensionarilor față de pragurile de sărăcie absolute și relative	13
7. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	15
8. Concluzii	17
9. Propuneri	24
10. Bibliografie	30

ANEXE

1. Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe județe la nivelul lunii mai 2016	31
2. Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari	32
• Pensionarul singur	32
• Familia formată din 2 pensionari	34
3. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agricultori pe niveluri de pensii, și pe categorii în luna iunie 2016	36
3.1. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat	38
3.2. Gruparea pensionarilor de agricultori	40
4. Propunere privind coșul minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, la nivelul prețurilor lunii mai 2016	42
5. Cheltuielile totale de consum pentru gospodăriile de pensionari în anul 2015	45

CARACTERISTICI ALE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Din datele comunicate de Institutul Național de Statistică, rezultă că în anul 2015 gospodăriile populației României au fost distribuite în proporție de 56,8% în mediul urban și 43,2% în mediul rural, iar mărimea medie a unei gospodării a fost de 2,658 persoane (2,519 persoane în mediul urban și 2,842 persoane în mediul rural).

Repartizarea gospodăriilor de pensionari după vârsta capului gospodăriei arată un grad mai mare de concentrare la grupele de vârstă de 50-64 ani (27,7%) și la cele în vârstă de 65 de ani și peste (70,7%). În mediul rural, aproape două treimi din totalul gospodăriilor (63,2%) au fost conduse de persoane în vârstă de 50 de ani și peste, iar 37,4% din acestea au fost conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Statutul ocupațional al capului gospodăriei are un impact important asupra mărimii și structurii veniturilor și a cheltuielilor pentru consumul gospodăriei, precum și asupra comportamentului membrilor gospodăriei.

În anul 2015, din totalul gospodăriilor, 42,4% au fost conduse de pensionari, 31,9% mediul urban și 37,6% în rural. Din totalul gospodăriilor de pensionari, 46,8% erau situate în mediul rural, iar 53,2%, în mediul urban.

Pe regiuni de dezvoltare, în total gospodării, cele de pensionari aveau următoarele ponderi:

Sud-Muntenia	47,00%
Sud-Vest Oltenia	44,70%
Sud-Est	42,60%
Nord-Vest	42,30%
Nord-Est	42,20%
Centru	41,20%
Vest	40,30%
București-Ilfov	37,60%

Din totalul gospodăriilor de pensionari, 70,7% declarau că au drept cap de gospodărie o persoană în vârstă 65 de ani și peste, iar 27,7% o persoană din grupa de vârstă 50-64 ani.

Distribuția persoanelor din gospodării după mărimea acestora și vârsta persoanelor ce o compun, în anul 2015, este prezentată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1 Distribuția persoanelor de 50 ani și peste din gospodării, după mărime, în anul 2015

- în procente față de total-

Vârsta persoanelor din gospodării	Total gospodării	din care formate din:	
		1 persoană	2 persoane
50-64 ani	19,0	22,1	34,7
65 ani și peste	17,1	53,3	33,7

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2015, pag 27.

În anul 2015, din totalul gospodăriilor formate dintr-o persoană, 75,4% erau conduse de persoane cu vârsta de 50 ani și peste, iar 53,3% conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Pensionarii au reprezentat 24,5% din numărul total de persoane care au alcătuit gospodăriile.

Pe județe, ponderea pensionarilor în total populație, în luna mai 2016, este prezentată în Anexa nr. 1.

Ponderile cele mai mari ale pensionarilor s-au înregistrat în județele Hunedoara (26,52%), Vâlcea (24,75%), Prahova (24,22%), Teleorman (23,79%), Bihor (23,52%), București (23,09%), Cluj (23,06%).

Județele cu cele mai mici ponderi ale pensionarilor în total populație au fost: Tulcea (18,25%), Vrancea (17,73%), Bistrița-Năsăud (17,51%), Vaslui (17,06%), Botoșani (17,04%), Iași (16,22%).

Capitolul II

VENITURILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Veniturile gospodăriilor de pensionari se compun din pensii, alte venituri, precum și din contravaloarea produselor alimentare și nealimentare de proveniență agricolă din producția proprie, din stoc și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite în dar de la copii, rude, prieteni sau alte persoane.

În anul 2015, veniturile gospodăriilor de pensionari au fost următoarele:

- venituri totale:
 - medii lunare pe o gospodărie 2.040,2 lei
 - medii lunare pe o persoană 940,8 lei

Venitul mediu lunar, provenit din pensii pentru gospodăria al cărui cap este un pensionar a avut valoarea de 1.193,1 lei, în anul 2015.

Pensiile au asigurat, în anul 2015, numai 58,5% din veniturile totale lunare ale gospodăriilor de pensionari.

Restul veniturilor au provenit din: venituri în natură (14,2%), salarii și alte drepturi salariale (20,5%), venituri din agricultură, din proprietate și din activități neagricole independente (3,1%), venituri din alte prestații sociale (2,1%), alte venituri (1,6%).

Prestațiile sociale au reprezentat 48,4% și respectiv 40,1% din veniturile bănești ale gospodăriilor alcătuite din una, respectiv două persoane, cea mai mare parte a lor fiind formată din pensii.

Veniturile nete reprezintă acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția gospodăriilor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire. Acestea sunt determinate prin scăderea din veniturile totale ale gospodăriilor a impozitelor asupra veniturilor și a contribuțiilor reglementate prin lege aflate în sarcina membrilor acestora, precum și a unor cheltuieli legate de producția gospodăriei (bănești și în natură).

În cazul familiilor de pensionari, în anul 2015, veniturile nete au înregistrat următoarele valori medii:

- venituri nete:
 - medii lunare pe o gospodărie 1.755,3 lei
 - medii lunare pe o persoană 809,4 lei

Ponderea veniturilor nete în veniturile totale a fost de 86,0% .

CONSUMUL ALIMENTAR EXPRIMAT ÎN CALORII ȘI FACTORI NUTRITIVI

Mărimea și structura consumului alimentar al gospodăriilor se obține prin evaluarea cumpărăturilor de pe piață și a consumului de produse alimentare din resurse proprii. Consumul alimentar se exprimă în calorii și factori nutritivi.

Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2015, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.401 calorii. Consumul cel mai mare s-a înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.562 calorii).

La nivelul întregii țări, pe medii de rezidență, consumul este mai mare cu 110 calorii în mediul rural față de cel urban.

Structura consumului alimentar pentru o persoană din gospodăriile de pensionari este prezentată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 Structura consumului alimentar al gospodăriilor de pensionari, în anul 2015

- pe persoană -

		din care:		%	
		de origine vegetală	de origine animală	de origine vegetală	de origine animală
Calorii (nr.)	2.562	1.895	667	74,0	26,0
Protide (gr.)	86,8	43,3	43,5	49,9	50,1
Lipide (gr.)	91,4	44,6	46,8	48,8	51,2
Glucide (gr.)	318,0	-	-	-	-

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2015, pag 218

Pentru pensionari repartizarea aportului caloric pe principalele produse alimentare a fost următorul:

- cereale și produse din cereale 40,6%
- grăsimi 15,6%
- lapte, produse lactate și ouă 11,2%
- carne și preparate din carne 11,8%
- legume și conserve din legume 8,1%
- zahăr, dulcețuri, ciocolată și alte produse zaharoase 6,5%
- fructe și pepeni 3,3%
- alte produse 2,9%

CHELTUIELILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Cheltuielile totale medii lunare pe o gospodărie de pensionari, în anul 2015, au fost de 1.755,0 lei, reprezentând 86,0% din venitul total (2040,2 lei). Pe categorii de cheltuieli, structura a fost următoarea:

• cheltuieli totale de consum, din care:	1.397,0 lei
○ cheltuieli bănești de consum	1.210,7 lei
○ contravaloarea consumului din resurse proprii	186,3 lei
• cheltuieli pentru alimente și băuturi neconsumate ¹	45,5 lei
• cheltuieli pentru investiții	12,1 lei
• cheltuieli totale de producție	98,1 lei
• impozite, contribuții, cotizații și taxe	164,7 lei
• alte cheltuieli	37,6 lei

Cheltuielile bănești de consum în total cheltuieli, pentru gospodăriile de pensionari, au avut următoarele ponderi²:

○ consum alimentar	46,8%
○ consum nealimentar	33,2%
○ plata serviciilor	20,0%

În tabelul nr. 3, gospodăriile de pensionari au fost diferențiate în două categorii: cele care au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat (67,2%) și cele care nu au putut face față (32,8%). Situația relevă faptul că pensionarii au întâmpinat reale dificultăți în acoperirea din venitul total net lunar realizat a cheltuielilor strict necesare unui trai decent.

Îngrijorător este faptul că numai 67,2% dintre gospodăriile de pensionari au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat în anul 2015, restul de 32,8% neputându-și acoperi cheltuielile alimentare, nealimentare și plata serviciilor în fiecare lună. Astfel, 36,0% nu au putut plăti la timp întreținerea locuinței, 16,7% energia electrică, 6,6% abonamentul radio-TV, 6,4% telefonul și 84,2% au fost în imposibilitatea de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea minimului de hrană.

¹ Ansamblul cheltuielilor pentru cumpărarea produselor alimentare care nu au fost consumate în luna de referință, rămânând în stoc sau fiind destinate altor scopuri.

² Calcule pe baza datelor din lucrarea „Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2015”, pag 130

Cheltuielile totale de consum medii lunare înregistrate în anul 2015 în gospodăriile al cărui cap este un pensionar și explicitate pe grupe de produse și servicii sunt prezentate în anexa nr. 5.

Tabelul nr. 3 Modul în care gospodăriile de pensionari au făcut față cheltuielilor, în anul 2015

- procente -

		Total	Urban	Rural
Gospodării care pot face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat		67,2	70,9	62,2
Gospodării care își pot permite:	o săptămână de concediu departe de casă	17,0	21,8	9,7
	înlocuirea mobilei uzate	5,9	6,5	4,9
	cumpărarea de produse electrocasnice	12,1	14,3	8,8
	cumpărarea de haine noi	28,8	32,4	23,4
	vizionarea unui spectacol de teatru, cinema	10,6	14,6	4,7
	cumpărarea de cărți, reviste, ziare	15,2	19,6	8,5
Nu își permit nici una din cele de mai sus		53,4	45,9	64,7
		Total	Urban	Rural
Gospodării care nu pot face față cheltuielilor cu venitul total net realizat		32,8	29,1	37,8
Gospodării care, datorită lipsei resurselor financiare, s-au aflat în imposibilitatea:	de a plăti la timp chiria	0,8	1,4	0,1
	de a plăti la timp întreținerea locuinței	36,0	38,1	33,8
	de a plăti la timp energia electrică	16,7	14,0	19,4
	de a plăti la timp telefonul	6,4	6,4	6,5
	de a plăti la timp abonamentul radio - TV	6,6	6,4	6,9
	de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea hranei	84,2	86,8	81,6
Gospodării care, pentru a putea face față cheltuielilor curente, au apelat la alte surse, cum ar fi:	economii	6,8	6,2	7,4
	împrumuturi la rude, prieteni, alte persoane	6,1	6,6	5,6
	muncă suplimentară	9,3	4,3	14,4
	ajutoare financiare, fără obligația de restituire, de la rude, prieteni	11,5	15,1	7,9
Gospodării care nu au apelat la alte surse		68,2	69,6	66,7

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2015, pag 276-278

Capitolul V

EVOLUȚIA COȘULUI DE CONSUM LUNAR ȘI A NIVELULUI DE TRAI

Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari formate din una și două persoane, pe total și pe medii de rezidență, în prețurile lunii mai 2016, calculată de Institutul Național de Statistică, sintetic, pe grupe de produse, este prezentată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4 Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari estimat de Institutul Național de Statistică

– lei /persoană –

	ianuarie 2016			mai 2016		
	urban	rural	total	urban	rural	total
Gospodărie formată din o singură persoană						
Produse alimentare	203.6	210.5	207.4	203,7	210,1	207,3
Produse nealimentare	59.6	74,0	67.4	59,8	74,8	67,9
Servicii	270.7	50,9	152.4	266,6	50,1	150,0
TOTAL	533.9	335.4	427.2	530,1	335,0	425,2
Gospodărie formată din două persoane						
Produse alimentare	182.7	174.8	175.3	183,4	174,5	175.2
Produse nealimentare	66.0	66.7	66.9	66,2	67,4	67.4
Servicii	226.4	53.2	126.9	223,1	52.5	125
TOTAL	475.1	294.7	369.1	472,7	294,4	367,6

Sursa datelor: Date comunicate de Institutul Național de Statistică, pentru gospodăria de pensionari formată dintr-o singură persoană sau din două persoane, la nivelul lunii ianuarie și mai 2016

Detalii privind coșul de consum lunar al gospodăriilor de pensionari, calculat de Institutul Național de Statistică, sunt prezentate în anexa nr. 2.

În tabelul nr. 5 sunt prezentate estimările făcute de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru nivelul minim de trai decent și de subzistență pentru un pensionar singur și pentru familia de doi pensionari, cu domiciliul în mediul urban și rural, pentru perioada ianuarie – mai 2016.

Tabelul nr. 5 Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari estimat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții

		Ian. 2016	Mai 2016
Gospodărie formată din o singură persoană <i>lei /persoană</i>			
Total	Minim decent	745	752
	Minim de subzistență	588	594
Urban	Minim decent	761	769
	Minim de subzistență	609	615
Rural	Minim decent	726	733
	Minim de subzistență	562	568
Gospodărie formată din două persoane <i>lei /familie</i>			
Total	Minim decent	1.416	1.430
	Minim de subzistență	1.117	1.128
Urban	Minim decent	1.445	1.459
	Minim de subzistență	1.157	1.168
Rural	Minim decent	1.380	1.394
	Minim de subzistență	1.067	1.077

Sursa datelor: Date comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru gospodăria de pensionari formată dintr-o singură persoană sau din două persoane, la nivelul lunii ianuarie și mai 2016

Repartizarea cheltuielilor minime de consum pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2016, estimată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, cu precizarea că locuința s-a limitat la o singură cameră, iar pensionarul nu necesită tratament pentru boli cronice, este prezentată în tabelul nr. 6.

Pe baza acestor date, rezultă că, în luna iunie 2016, 1.777.526 de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, respectiv 34,87% din totalul pensionarilor, au avut venituri sub pragul de subzistență calculat pentru un pensionar singur, total țară, respectiv 594 lei, iar 2.260.847 pensionari (44,35% din totalul pensionarilor) au avut venituri sub pragul minim decent calculat pentru un pensionar singur, total țară, respectiv 752 lei. (Anexa nr. 3).

Tabelul nr. 6 Structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2016³

- lei -

Nr. crt.	Grupa de cheltuieli	Urban		Rural	
		Subzistența	Decent	Subzistența	Decent
1 (1a+1b)	Alimente, din care:	324	329	540	475
1a	<i>Necesar de cheltuit</i>			325	240
1b	<i>Autoconsum⁴</i>			215	235
2	Îmbrăcăminte	31	33	58	86
3	Dotarea locuinței	18	31	16	58
4	Transport	0	62	0	42
5	Servicii culturale	12	15	2	14
6	Igienă personală	12	12	5	27
7	Servicii de reparații și întreținere îmbrăcăminte și încălțăminte	12	12	9	16
8	Cheltuieli cu locuința ⁵	155	153	84	77
9	Cheltuieli cu medicamente ⁶	51	52	69	75
10	Fond de siguranță		70		98
Total consum (1a+2...10)		615	769	568	733

Sursa datelor: Date comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru gospodăria de pensionari formată dintr-o singură persoană la nivelul lunii mai 2016

În perioada ianuarie 2013 – mai 2016, ponderea numărului de pensionari (din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), aflați sub nivelul coșului de consum lunar și sub nivelurile minime de subzistență și de trai decent (tabelul nr. 7), a avut o evoluție oscilantă. Este evident că un număr important de pensionari nu sunt în măsură să beneficieze de un trai decent din veniturile pe care le au, iar pentru atingerea acestui deziderat important este necesar să fie luate de către Guvern măsuri compensatorii în perioada imediat următoare.

³Datele sunt furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, iar actualizarea sumelor pe grupe de cheltuieli s-a realizat folosind indicii de creștere a prețurilor calculați de Institutul Național de Statistică

⁴Autoconsumul reprezintă contravaloarea produselor vegetale și animale pe care gospodăriile de pensionari din mediul rural le produc și le consumă în propria gospodărie. Acest autoconsum nu este inclus în consumul total al gospodăriei.

⁵La capitolul cheltuieli cu locuința au fost incluse și cheltuielile de poștă și telecomunicații, respectiv cheltuieli cu articolele de papetărie.

⁶La capitolul cheltuieli cu medicamente au fost introduse valorile Institutul Național de Statistică referitoare la cheltuielile medii lunare pe gospodărie cu medicamente de uz uman – Tab.28/p.66 Cheltuieli pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, pe categorii de gospodării, în trim. III 2009, Veniturile și consumul populației trim. III 2009, Institutul Național de Statistică, București, 2010.

Tabelul nr. 7 Valoarea pragurilor furnizate de Institutul Național de Statistică și Institutul de Cercetare a Calității Vieții , numărul și ponderea pensionarilor aflați sub valoarea acestor praguri

Indicator	Luna	Anul	Coș de consum lunar ⁷	Nivel minim de subzistență	Nivel minim de trai decent
Valoarea pragului (lei /persoană și lună)	Ianuarie	2013	443	576	732
	Mai		442	581	737
	Iulie		443	579	735
	Ianuarie	2014	446	578	734
	Mai		446	590	745
	Iulie		446	590	745
	Ianuarie	2015	444	587	741
	Mai		442	589	769
	Iulie		442	589	769
	Ianuarie	2016	430	559	710
	Mai		430	559	734
	Iunie		425	559	734
Număr pensionari cu cuantumul pensiei sub prag	Ianuarie	2013	1.611.074	2.321.652	3.013.711
	Mai		1.465.203	2.206.785	2.923.139
	Iulie		1.467.559	2.189.636	2.914.523
	Ianuarie	2014	1.365.799	2.059.441	2.756.733
	Mai		1.348.546	2.065.937	2.780.927
	Iulie		1.345.939	2.061.490	2.775.096
	Ianuarie	2015	1.202.499	1.916.934	2.585.199
	Mai		1.174.407	1.894.880	2.651.957
	Iulie		1.171.615	1.889.731	2.645.240
	Ianuarie	2016	963.538	1.557.815	2.167.785
	Mai		955.843	1.752.443	2.244.286
	Iunie		931.087	1.777.516	2.260.847
Ponderea pensionarilor cu cuantumul pensiei sub prag, (%)	Ianuarie	2013	22,82	25,61	57,08
	Mai		22,79	42,04	55,69
	Iulie		28,01	41,79	55,63
	Ianuarie	2014	26,14	39,42	52,77
	Mai		25,96	39,77	53,53
	Iulie		25,93	39,72	53,47
	Ianuarie	2015	23,22	37,01	49,91
	Mai		22,82	36,82	51,52
	Iulie		22,79	36,76	51,46
	Ianuarie	2016	18,82	30,42	42,34
	Mai		18,74	34,36	44,00
	Iunie		18,22	34,87	44,35

Sursa datelor: Comunicările date de Institutul Național de Statistică și Institutul de Cercetare a Calității Vieții pentru valoarea pragurilor și gruparea pensionarilor din sistemul

⁷Coșul de consum lunar a fost considerat, începând cu luna mai 2012 la nivel de țară, iar pentru perioadele anterioare în mediul urban.

SITUAȚIA PENSIONARILOR FAȚĂ DE PRAGURILE DE SĂRĂCIE ABSOLUTE ȘI RELATIVE

Prin **metoda absolută**, conform metodologiei de calcul a indicatorilor terțiari de incluziune socială⁸ (aprobați prin HG 488 /2005), se determină numărul persoanelor cu un consum situat sub nivelul unui anumit prag. Determinarea pragului s-a făcut printr-o metodă derivată din metoda Băncii Mondiale⁹ (o combinație între metoda aportului de energie și cea a proporției cheltuielilor alimentare). În această metodă determinarea pragurilor de sărăcie s-a făcut plecând de la consumul gospodăriilor. Studiile efectuate au arătat că, în cazul României, acesta reflectă, mai bine decât venitul, bunăstarea reală a gospodăriei și capacitatea acesteia de a-și satisface nevoile de bază. Consumul reflectă de asemenea capacitatea de a mobiliza resurse în perioade dificile, descriind mai bine decât venitul accesul la, și disponibilitatea de, bunuri și servicii.

Componenta alimentară a pragului de sărăcie s-a determinat pe baza coșului alimentar utilizat de gospodăriile din a doua și a treia chintilă, cu costuri la valoarea celor practicate de acest grup, și cantități ajustate proporțional pentru a rezulta o valoare a coșului de 2.550 de calorii pe zi pe adult echivalent¹⁰.

Pragul de sărăcie absolut se determină adunând la componenta alimentară sumele cheltuite pe bunuri și servicii de către gospodăriile al căror consum alimentar este egal cu componenta alimentară calculată. Până în prezent, pragurile de sărăcie au fost calculate la nivelul prețurilor din decembrie 2002, calculul în aval și amonte făcându-se prin indexarea acestora cu valoarea indicelui de prețuri pe cele trei componente: alimentară, nealimentară și servicii.

Prin **metoda relativă**, determinarea persoanelor sărace se face utilizând ca indicator de bunăstare venitul disponibil pe adult echivalent¹¹, iar pragul de sărăcie este stabilit la valoarea de 60,0% din mediana distribuției gospodăriilor după acest venit.

⁸ World Bank Romania: Poverty assessment. June 2003. Report No. 26169-RO, apărut sub același număr și în limba română: România: Raport de Evaluare a Sărăciei, octombrie 2003

⁹ Martin Ravallion, Poverty Comparisons, The World Bank, 1994

¹⁰ Conform recomandărilor reuniunii FAO /OMS /UN expert group on nutrition (1985).

¹¹ Numărul de "unități adult echivalent" din fiecare gospodărie este calculat pe baza unei scale de echivalență, care are în vedere faptul că nevoile copiilor diferă de cele ale adulților și că nevoile de consum ale unei gospodării nu cresc proporțional cu numărul persoanelor ce o compun.

Toate persoanele cu un venit disponibil pe adult echivalent mai mic decât pragul astfel determinat sunt considerate sărace.

Raportând situația pensionarilor la pragurile de sărăcie, pentru luna iunie 2016, rezultă următoarea situație:

- sub pragul sărăciei **absolute**¹², (la nivelul lunii decembrie 2015), în valoare de 307,0 lei, s-au situat 466.842 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (9,10% din totalul pensionarilor).
- sub pragul sărăciei relative, (nivel mediu anul 2015¹³), în valoare de 661,8 lei, s-au situat 2.050.864 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (40,23% din totalul pensionarilor).

O concluzie care se poate desprinde este că o pondere semnificativă¹⁴ a pensionarilor nu beneficiază de un nivel minim de trai, iar cei mai expuși riscului de sărăcie se regăsesc în rândul pensionarilor de invaliditate (12,3% în total pensionari), a pensionarilor urmași (10,7% în total pensionari), și a pensionarilor cu pensie anticipată parțială (1,5% în total pensionari).

¹² Indicatori de incluziune socială calculați de Ministerul Muncii Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice corespunzători anului 2015.

¹³ Estimat pe baza datelor Institutul Național de Statistică privind evoluția veniturilor gospodăriilor între anii 2014 și 2015, și a pragului sărăciei relative din anul 2015

¹⁴ Se referă la pensionarii de asigurări sociale de stat și agricultori la nivelul lunii iunie 2016.

Capitolul VII

EVOLUȚIA PUTERII DE CUMPĂRARE A PENSILOR

Creșterea prețurilor, în perioada octombrie 2009 – mai 2016, a determinat diminuarea aproape continuă a puterii de cumpărare a pensiei medii de bază și a pensiei de bază pentru limită de vârstă (tabelul nr. 8). Creșteri de prețuri mai mari s-au înregistrat la: **mărfuri alimentare** (alte legume și conserve de legume – 83,7%, cartofi – 50,0%, fasole boabe și alte leguminoase – 41,9%, fructe proaspete – 38,0%, legume și conserve de legume – 36,8%, miere de albine – 33,9%), la **mărfuri nealimentare** (tutun, țigări - 92,3%, energie electrică – 42,9%, energie electrică, gaze și încălzire centrală – 39,2%), precum și la **servicii** (apă, canal, salubritate – 74,4%, transport interurban CFR – 39,0%). Prin această evoluție mulți pensionari au fost obligați să renunțe la achiziționarea unor bunuri alimentare și nealimentare, medicamente etc. pentru a-și putea achita cheltuielile cu întreținerea locuinței și plata diverselor servicii.

Tabelul nr. 8 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, față de luna octombrie 2009

– procente –

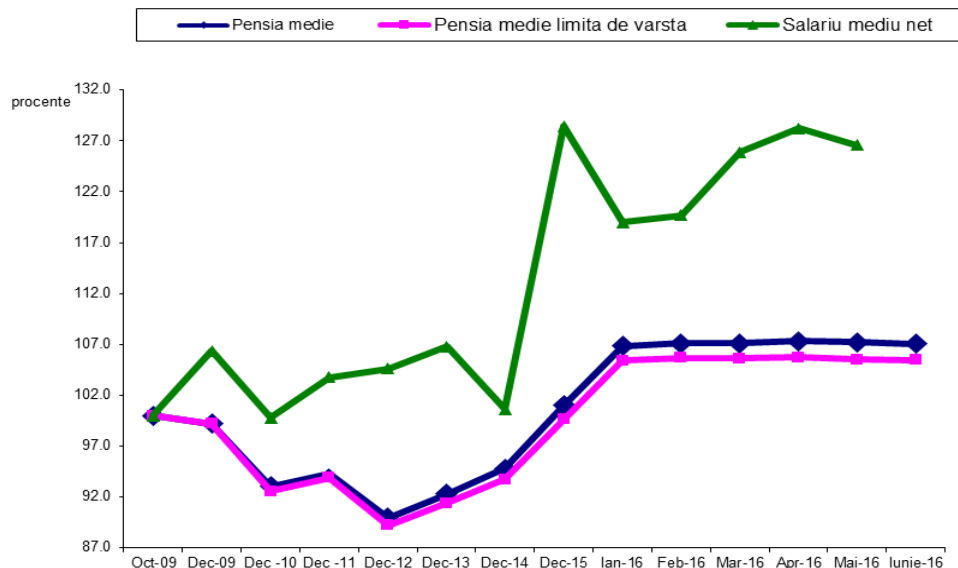
	Oct 2009	Dec. 2009	Dec. 2010	Dec. 2011	Dec. 2012	Dec. 2013	Dec. 2014	Dec. 2015	Ian. 2016	Feb 2016	Mar. 2016	Apr. 2016	Mai. 2016	Iunie 2016
Pensia medie de baza	100,0	99,2	94,0	94,2	89,9	92,3	96,2	101,0	106,8	107,1	107,1	107,3	107,2	107,1
Pensia de baza limită de vârstă	100,0	99,2	92,8	93,9	89,2	91,4	95,1	99,6	105,4	105,7	105,6	105,7	105,5	105,4
Salariul mediu net	100,0	106,4	100,8	103,8	104,6	106,8	111,4	128,4	119,0	119,7	125,9	128,2	126,6	

Sursa datelor: Comunicatele lunare ale Institutului Național de Statistică, pe baza cărora au fost calculate puterile de cumpărare

Prin natura sa, puterea de cumpărare a pensiilor înregistrează creșteri numai în lunile de majorare a valorii punctului de pensie, după care urmează scăderi continue datorită creșterii prețurilor la produsele alimentare de bază, la produsele nealimentare și la principalele servicii.

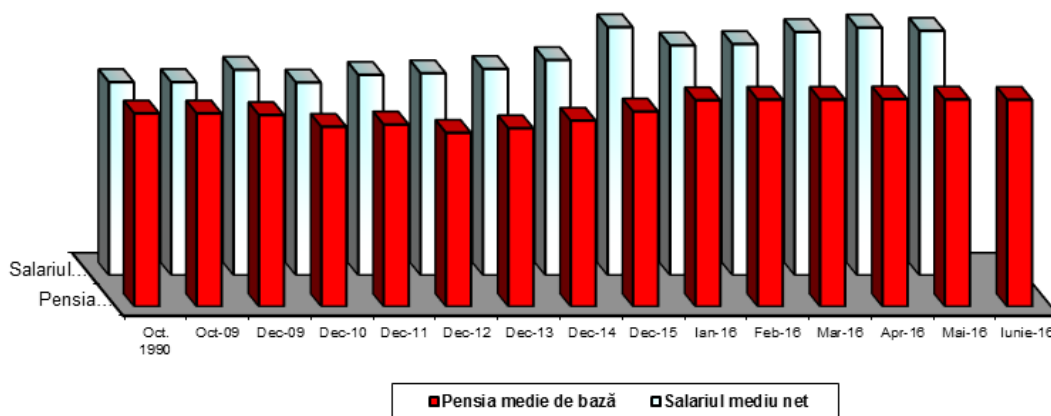
În luna iunie 2016, puterea de cumpărare a pensiei medii de bază în sistemul asigurărilor sociale de stat, față de luna octombrie 2009, a fost de 107,05%.

Grafic nr. 1 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, față de luna octombrie 2009

Raportul între pensia medie de bază și salariul mediu brut, în luna mai 2015, a fost de 32,6%, iar raportul între pensia pentru limită de vârstă și salariul mediu brut a fost de 37,4%.

Grafic nr. 2 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 – iunie 2016

Salariul mediu brut, în luna mai 2016, a fost de 2.853 lei, respectiv de 3,06 ori mai mare decât pensia medie de bază (931 lei) și de 2,67 ori mai mare decât pensia medie de limită de vârstă (1.067 lei).

Și în primele șase luni ale anului 2016, veniturile provenite din pensie au fost insuficiente unui trai decent pentru mulți dintre vârstnicii.

CONCLUZII

O bună parte a populației vârstnice din *România* nu dispune de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă și deci calitatea vieții acestei categorii de populație este compromisă. Cheltuielile pentru întreținerea locuinței, plata alimentelor și a serviciilor de sănătate sunt covârșitoare, încât preocupările pentru participarea la viața socială și culturală rămân reziduale, iar un sprijin real și consistent din partea statului nu există.

Astfel, nivelul minim de trai decent, stabilit de Institutul de Cercetare a Calității Vieții pentru un pensionar în luna mai 2016 a fost de 752 lei, sub acest nivel aflându-se în luna iunie 2016 un număr de 1.841.903 pensionari de asigurări sociale de stat (39,37% din total) care nu au avut posibilitatea să cheltuiască mai mult pentru nevoile proprii (anexa nr. 3.1).

Pensia medie de asigurări sociale în luna iunie 2016 a fost de 930 lei, însă din totalul de 5.097.428 pensionari, 2.478.917 pensionari (48,63%) au avut pensii care s-au situat sub acest quantum (anexa nr. 3). Situația grea în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează următoarelor aspecte principale:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței, serviciilor și alimentelor de bază, ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care datorită vârstei înaintate sunt expuși suplimentar și unor riscuri specifice bătrâneții;
- deși combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale în rândul persoanelor vârstnice continuă să reprezinte un deziderat major, actele normative care prevedeau unele reglementări în acest sens¹⁵ au rămas declarative, fără un set de măsuri concrete care să se facă simțite la nivelul persoanelor vârstnice;

¹⁵ HOTĂRÂRE nr. 829 din 31 iulie 2002 privind aprobarea Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale, HOTĂRÂRE Nr. 1827 din 22 decembrie 2005 privind aprobarea Programului de implementare a Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale (PNAinc) pentru perioada 2006 – 2008;

- serviciile comunitare de îngrijire socio-medicală continuă să se situeze într-un stadiu incipient și se manifestă timid față de nevoile reale ale vârstnicilor aflați în dificultate;
- sistemul de servicii sociale este reglementat și dezvoltat fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu dizabilități, ca grupuri principale de risc, nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care prin cooperare permanentă să garanteze eficientizarea serviciilor acordate;
- capacitatea de asistare a persoanelor vârstnice în instituții specializate este foarte redusă și nu acoperă nici pe departe solicitările;
- unele persoane vârstnice sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic, concomitent cu creșterea numărului cerșetorilor în rândul acestora;
- starea de sănătate a persoanelor vârstnice în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, în spitale, precum și în ceea ce privește procurarea medicamentelor;
- veniturile insuficiente ale multor pensionari fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii medicale în ambulatoriu sau în spitale. De asemenea, implementarea coplății prin introducerea de tarife corespunzătoare pentru anumite servicii de asistență medicală dezavantajează în primul rând persoanele vârstnice, ca principali consumatori de servicii medicale;
- fondurile alocate pentru asistența medicală stomatologică sunt subevaluate în raport cu necesitățile reale, vârstnicii constituind categoria de populație cea mai afectată de implicații dintre cele mai nefavorabile în acest domeniu.

Multe din nevoile de sprijin, în special cele de asistență socială comunitară la domiciliu, sunt acoperite numai formal prin măsuri legislative care nu se aplică sau nu se pot practic aplica fără acțiuni reale și concertate, la nivel local, în special în mediul rural. Așadar, accesul limitat al vârstnicilor la serviciile sociale sporește riscul ca aceștia să rămână în rândul săracilor.

Oferta actuală de servicii de asistență medicală este, în general, afectată de lipsa de organizare, insuficiența resurselor materiale și umane ale sistemului

de sănătate, de absența unei piețe a serviciilor de sănătate și de inegalități în accesul la serviciile medicale în special în mediul rural.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice. În ceea ce privește inserția socială a vârstnicilor, acesta rămâne în continuare un deziderat.

Participarea vârstnicilor pe piața forței de muncă nu este determinată doar de o disponibilitate a acestora pentru o activitate aducătoare de venit ilustrând astfel „principiul activizării” al protecției sociale, ci mai degrabă de *nevoia* de a munci pentru câștigarea traiului zilnic, în condițiile absenței sau insuficienței surselor de venit (mai ales în mediul rural).

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres, următoarele probleme:

⇒ **Pensii și asigurări sociale**

Conform noii legi a pensiilor nr. 263 /2010, pragul de pensionare urmează să ajungă pentru femei la 63 ani până în anul 2030, pentru bărbați, începând cu anul 2015, este de 65 de ani.

- Perioada minimă de contribuție este din ianuarie 2015, de 15 ani atât pentru femei cât și pentru bărbați, iar perioada totală de contribuție va crește, gradual, pentru femei de la 30 de ani (ianuarie 2015) până la 35 ani (ianuarie 2030), egalând-o pe cea a bărbaților, de 35 ani din ianuarie 2015.
- Prin modificările aduse legii pensiilor, respectiv Legea nr. 142/2016, diminuarea pensiei anticipate se face diferențiat, în raport cu perioada de cotizare realizată peste stagiul standard complet. Diminuarea maximă a cuantumului pensiei anticipate parțiale nu poate depăși 30%, față de 45% cât prevedea Legea nr. 263 /2010, iar pentru anii cotizați în plus față de stagiul complet diminuarea scade proporțional.

Analizând sistemul actual de pensii din România putem desprinde mai multe concluzii:

- Raportului de dependență care din 1990, când erau 315,1 pensionari¹⁶ la 1000 salariați a crescut continuu ca urmare a creșterii numărului de beneficiari și a diminuării numărului de contribuabili, a continuat să crească oscilând, în ultimii ani, în jurul valorii unitare, dar a scăzut în anul 2015 la 985,2 de pensionari la 1000 salariați față de 1.059,4 în anul 2014;
- România are un nivel extrem de scăzut al cheltuielilor totale cu pensiile (9,3% din PIB, față de media Uniunii Europene de 11,2%, 14,9% în Italia, 14,4% în Franța, 14,4% în Austria, 14,1% în Grecia, 13,3% în Portugalia și 12,8% în Finlanda);
- Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie asigurări sociale - fără agricultori - a reprezentat în luna iunie 2016 numai 32,4% din salariul mediu brut) în condițiile în care și salariile sunt departe de a fi suficiente, nu doar pentru un trai decent, ci și pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă;
- Scăderea contribuțiilor la fondul de pensii în perioada de criză și scăderea ratei de colectare de la unitățile rău platnice, constituie o sursă potențială de reducere a veniturilor la fondul de pensii;
- Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în quantum insuficient unui trai decent pentru o bună parte a pensionarilor;
- Există un risc major de sărăcie pentru populațiile vârstnice viitoare, în momentul în care pe piața forței de muncă vor intra generațiile reduse numeric, născute după 1989, de aceea este recomandată încurajarea participării populației la Pilonul III¹⁷ de pensii.

⇒ Sănătate

- Datele statistice demonstrează că starea de sănătate a pensionarilor, a vârstnicilor în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, precum și în procurarea medicamentelor;

¹⁶Au fost considerați doar pensionarii de asigurări sociale de stat

¹⁷**Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă

- Din perspectiva furnizorilor de servicii socio-medicale la domiciliu principalele greutăți identificate sunt: lipsa spațiilor în care să își desfășoare activitatea și lipsa fondurilor pentru susținerea programelor și asigurarea continuității lor;
- În cazul unităților de asistență medico-socială se constată, de asemenea, că în componența colectivului de angajați nu sunt incluși medici cu specialitatea geriatrie și din acest motiv în aceste unități nu se pot efectua terapii specifice persoanelor vârstnice și nici terapii recuperatorii pentru bolile cronice ale acestora;
- Vârstnicii din mediul rural sunt în continuare dezavantajați de disfuncționalitățile rămase în sistemul actual, deoarece în multe localități nu există cabinete ale medicilor de familie sau acestea funcționează în spații improprii. De asemenea, numărul farmaciilor și al punctelor farmaceutice în mediul rural este foarte mic comparativ cu cel din orașe. Situația este aceeași și pentru centrele de recoltare și laboratoarele pentru analize. O problemă care vine în completarea acestora și reduce considerabil accesibilitatea la serviciile medicale și la produsele farmaceutice, constă în lipsa infrastructurii, inclusiv a mijloacelor de transport către localitățile urbane, situație care izolează unele comunități, cunoscut fiind faptul că în localitățile mici populația este preponderent vârstnică;
- Platforma gerontologică preconizată a se implementa se regăsește numai parțial în practica instituțiilor publice de sănătate și a organizațiilor societății civile.

⇒ **Asistența socială**

- Se constată o slabă dezvoltare a serviciilor pentru vârstnicii aflați în dificultate comparativ cu alte categorii defavorizate de populație (copii, persoane cu dizabilități) și o insuficientă dezvoltare a structurilor la nivelul autorităților publice centrale și locale care să monitorizeze cazurile sociale din cadrul acestora;
- Nu sunt dezvoltate programe de reinserție și de menținere a unei vieți active și a unei participări semnificative a persoanelor vârstnice în societate;

- Nu există o autoritate la nivel național care să monitorizeze aplicarea măsurilor pe plan local și pentru gestionarea bazei de date cu privire la protecția persoanelor;
- Nu există servicii /departamente destinate persoanelor vârstnice în cadrul direcțiilor de asistență socială județene, persoanele vârstnice intrând în categoria persoanelor adulte sau cu dizabilități;
- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, reprezintă un act normativ depășit față de situația actuală ceea ce face ca administrația publică centrală cu atribuții în domeniu să nu fie în măsură să elimine situațiile de abuz și neglijență la care sunt expuse persoanele vârstnice;
- Structura de personal a unităților publice și private de asistare și îngrijire a vârstnicilor (cămine, centre de zi, unități medico /sociale, centre de îngrijire și asistență, adăposturi de noapte, cluburi ale pensionarilor) este incompletă, *lipsind cel mai adesea specialiști precum: ergoterapeuți, kinetoterapeuți, medici geriatri sau stomatologi;*
- Numărul căminelor pentru persoanele vârstnice, comparativ cu solicitările, este mic și se justifică înființarea de noi cămine, cu îmbunătățirea substanțială a confortului.

⇒ **Îngrijirea la domiciliu**¹⁸

- *Echipa multidisciplinară nu funcționează*, astfel încât de cele mai multe ori evaluarea persoanei și decizia în vederea îngrijirii sunt fracționate fără ca specialiștii să poată comunica în stabilirea recomandărilor;
- *Nu există unități cu program permanent* și foarte puțini dintre furnizori asigură asistență medicală de urgență, deși problematica specifică vârstnicilor ar impune înființarea unui asemenea tip de intervenție;
- *Lipsa fondurilor și a personalului acreditat* pentru derularea de programe de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice;

¹⁸Avantajele pe care îngrijirea la domiciliu le prezintă în raport cu asistarea în centre rezidențiale sunt cunoscute ca fiind: creșterea confortului psihic, conservarea autonomiei și funcțiilor sociale ale persoanei, prevenirea izolării și menținerea unei vieți active, descongestionarea unităților sanitare și de asistență socială, cât și creșterea calității îngrijirii prin implicarea specialiștilor.

- Serviciile sociale, socio-medicale și medicale oferite în prezent persoanelor vârstnice cuprind un pachet de bază care este necesar să fie revizuit și completat în funcție de nevoile individuale identificate în rândul populației vârstnice;
- Repartizarea furnizorilor de servicii de îngrijire în teritoriu este inegală - în detrimentul beneficiarilor din mediul rural - oferta de servicii fiind mult mai redusă pentru localitățile mici și pentru cele rurale. Această discrepanță trebuie avută în vedere la elaborarea strategiilor de politică socială și la distribuirea fondurilor de la bugetul de stat și local pentru a se acorda servicii la domiciliu și vârstnicilor din mediul rural care au rămas singuri prin migrația generației tinere.

⇒ **reglementări legislative:**

- Legislația în domeniul sanitar nu încurajează furnizorii de servicii medicale pentru a încheia contracte cu casele județene de asigurări de sănătate, iar sumele decontate de către acestea sunt considerate insuficiente pentru acoperirea costurilor programelor derulate;
- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice nu acoperă întreaga problematică a acestei categorii de populație, iar prevederile sale sunt depășite și nu se aplică corespunzător;
- A fost elaborată o strategie în domeniul îmbătrânirii active și protecției persoanelor vârstnice ale cărei rezultate parțiale și finale dorim să fie prezentate pentru a se evalua transpunerea practică a obiectivelor propuse.

PROPUNERI

Apreciind că pentru pensionarul singur din mediul urban, valoarea coșului de consum lunar stabilit de Institutul Național de Statistică, precum și nivelul minim de trai decent, respectiv nivelul minim de subzistență, furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, sunt insuficiente pentru a-i asigura acestuia un trai decent, Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice propune instituirea unui coș minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, păstrând pentru produsele alimentare cantitățile stabilite de Institutul Național de Statistică pentru asigurarea necesarului minim de calorii.

Utilizând prețurile lunii mai 2016, nivelul acestui coș minim de consum lunar fost de 1.001,8 lei /persoană, nivel considerat acceptabil, care ar trebui să fie atins de pensia medie de bază. (Anexa nr. 4).

În perioada actuală este necesar ca în România să se promoveze măsuri concrete destinate persoanelor vârstnice prevăzute într-un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice, pentru a permite acestora să dispună de resurse suficiente pentru o existență decentă, să poată participa activ la viața publică, socială și culturală și să poată duce o existență independentă, cât mai mult timp posibil.

În ceea ce privește principalele **contribuții ale administrației publice** centrale și locale, responsabilizate pentru îmbunătățirea condițiilor socio-economice ale persoanelor vârstnice, apreciem că acestea pot fi sintetizate după cum urmează:

1. În domeniul asigurărilor sociale

Promovarea sistemului unitar public de pensii la nivel național, într-o concepție îmbunătățită, care să țină cont de următoarele propuneri:

- Legislația în domeniul pensiilor să prevadă în mod expres:
 - reglementarea valorii punctului de pensie la cel puțin 45,0% din salariu mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat; iar pentru situațiile în care pe parcursul anului salariul mediu brut realizat depășește în 3 luni consecutive cu peste 5,0% pe

cel prognozat, valoarea punctului de pensie să se majoreze în mod corespunzător;

- Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin:
 - egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani, în orizontul de prognoză 2015 - 2030;
 - aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice rămână sau să reintre pe piața muncii; instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
 - eliminarea pensionării anticipate;
- Eliminarea impozitării pensiilor în cuantum de până la 1.500 lei;
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III¹⁹ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în contul /conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării.
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Creșterea numărului de contribuitori prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, cât și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri. Atragerea de noi asigurați în rândul populației active le-ar putea garanta acestora o formă de venit și, în plus, prin contribuția lor ar participa la întregirea fondului de asigurări sociale.

2. În domeniul sănătății publice

Revizuirea și îmbunătățirea pachetului de legi care reglementează sănătatea populației, asigurarea acesteia pe baza unei concepții moderne prin :

¹⁹**Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă

- creșterea accesului la serviciile de protecție a sănătății și îndeosebi la serviciile medicale de bază. Derularea de programe speciale pentru persoanele vârstnice;
- înființarea secțiilor de geriatrie în toate spitalele și a cabinetelor de geriatrie în toate municipiile și orașele mari;
- acordarea de asistență medicală gratuită persoanelor vârstnice, precum și de gratuități la medicamentele pentru întreținerea sănătății și mod deosebit pentru bolile cronice;
- stabilirea unui sistem rațional de aprovizionare a farmaciilor cu medicamente compensate și gratuite și în mod special cu cele destinate întreținerii stării de sănătate a persoanelor vârstnice;
- asigurarea gratuității analizelor de laborator și a investigațiilor în regim de urgență pentru persoanele vârstnice, pe toată perioada lunii, indiferent de decadă;
- îmbunătățirea colaborării între casele de asigurări de sănătate județene și direcțiile sanitare județene prin stabilirea de atribuții și responsabilități clare și precise în regulamente cadru aprobate prin ordin al ministrului sănătății publice;
- înființarea de unități medico-sociale și alocarea resurselor financiare necesare de la consiliile județene pentru funcționarea acestora, precum și încheierea de contracte de furnizare de servicii cu casele județene de asigurări sociale de sănătate;
- înființarea de centre medicale în toate unitățile administrativ - teritoriale care să asigure serviciile medicale de urgență și să supravegheze tratamentul ambulatoriu al persoanelor vârstnice;
- acordarea de competente mai largi medicului de familie pentru recomandarea efectuării de investigații de laborator și radiologice;
- aplicarea de măsuri organizatorice care să conducă la scăderea duratei de prezentare a echipei de salvare, la locul și la ora solicitării;
- urgentarea completării cu personal medico-farmaceutic a tuturor localităților rurale;
- implementarea în toate zonele țării a programelor de îngrijiri la domiciliu;
- dezvoltarea serviciilor de recuperare primară și secundară în mediul urban și rural (în marile comune), identificarea de resurse financiare și

suplimentarea fondurilor pentru compensarea medicamentelor pentru a nu se mai crea blocaje în farmacii la eliberarea rețetelor compensate și gratuite;

- încurajarea marilor producători de medicamente din România să fabrice echivalente ale produselor străine pentru care nu există corespondent printre produsele românești, prin acordarea unor facilități la comercializarea medicamentelor, scutiri de taxe și impozite etc.;
- reducerea prețurilor de vânzare a medicamentelor care, în prezent, cuprind în proporții ridicate o serie de costuri și adaosuri nejustificate;
- respectarea drepturilor pentru anumite categorii de persoane, prevăzute în legi speciale, cum ar fi: veteranii de război și văduvele de război, persoanele persecutate din motive politice, etnice, persoanele cu handicap etc., în ceea ce privește gratuitatea integrală a serviciilor medicale și a medicamentelor.

3. În domeniul asistenței sociale

Adoptarea unei legi pentru protecția socială a persoanelor vârstnice în acord cu drepturile persoanelor vârstnice adoptate la nivel european, care să reglementeze în principal :

- îmbunătățirea și extinderea tipurilor de servicii ce le sunt asigurate vârstnicilor în instituțiile de asistență socială în regim rezidențial, respectiv programe de terapie ocupațională, recuperare etc.;
- organizarea de campanii de popularizare a instituțiilor care au atribuții de protecție socială a persoanelor vârstnice, pentru ca aceștia să poată fi informați permanent cu privire la căile de acces la drepturile și facilitățile acordate prin legi speciale și diverse alte reglementări;
- dezvoltarea sistemului rezidențial de asistență socială pentru vârstnici prin reabilitarea căminelor existente pentru persoane vârstnice și construcția de noi cămine, îmbunătățirea confortului în cămine prin dotarea cu echipamente, aparatura medicală, electrocasnică, electronică și mobilier;
- completarea instituțiilor de asistență socială cu personal și cu respectarea obligatorie a structurii minimale de personal de specialitate;

- extinderea la nivel național a serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru a răspunde nevoilor individuale ale cât mai multor vârstnici, pentru prevenirea instituționalizării, a marginalizării sociale și a izolării;
- dezvoltarea sistemului de îngrijiri la domiciliu de lungă durată, pentru a nu fi compromisă existența persoanelor vârstnice, deoarece odată cu înaintarea în vârstă, crește riscul de a prezenta boli, invalidate și implicit dependență;
- perfecționarea personalului care activează în programe de sprijin pentru persoanele vârstnice prin participarea la schimburi de experiență și cursuri de formare, atragerea de specialiști cu experiență, angajarea unui număr tot mai mare de specialiști și organizarea unei rețele comunitare de medici geriatrii prin dubla specializare a medicilor de medicină internă;
- îmbunătățirea, extinderea și diversificarea serviciilor ce se acordă vârstnicilor asistați la domiciliu, respectiv prin programe de terapie ocupațională, recuperare, activități cultural - artistice etc.;
- implementarea unui sistem național de evidență și monitorizare a cazurilor sociale, ce privesc persoanele vârstnice, pentru o evaluare a cererii și ofertei de servicii, utilă la elaborarea strategiei de dezvoltare a rețelei de servicii sociale în funcție de nevoile identificate;
- combaterea izolării și încurajarea integrării sociale și în activitate a vârstnicilor prin formarea specialiștilor în domeniul geriatric și responsabilizarea cetățenilor din cadrul comunităților, organizarea de seminarii pe teme privind consecințele îmbătrânirii, impactul pensionării și a efectelor ce decurg din aceasta, organizarea de evenimente dedicate vârstei a treia în centrele de zi /cluburi;
- susținerea implicării active a persoanelor vârstnice în viața socială prin informare, sprijin și consiliere, dezvoltarea programelor ocupaționale în centrele de zi /cluburi, nominalizarea lor în organismele consultative la nivel de comunitate în vederea participării lor active la soluționarea problemelor pe plan local și valorificarea competențelor dobândite în viața activă;
- crearea unor punți între generațiile tinere și vârstnici prin organizarea de rețele de voluntari tineri care să se implice pentru îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice instituționalizate și a celor care locuiesc

singuri, iar pe de altă parte pentru susținerea unor programe în vederea dezvoltării relațiilor interumane între copiii instituționalizați, elevi etc. și persoanele vârstnice, respectiv oricare alte inițiative menite să realizeze un schimb reciproc de informații pentru familiarizarea cu problematica celor două generații.

BIBLIOGRAFIE

1. *** Coordonate ale nivelului de trai din România. Veniturile și consumul populației în anul 2015, Institutul Național de Statistică, 2016;
2. *** Coșul de consum lunar pentru un pensionar singur și pentru pensionarul din familia de 2 pensionari, pentru lunile ianuarie și mai 2016, Institutul Național de Statistică.
3. *** Indicatori de incluziune socială calculați de Ministerul Muncii Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice corespunzători perioadei 2003-2015
4. *** Situația statistică a numărului de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, pentru luna mai 2016, Casa Națională de Pensii Publice;
5. *** Nivelul minim de trai decent și nivelul minim de subzistență, pentru lunile ianuarie și mai 2016 și structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2016, Institutul de Cercetare a Calității Vieții;
6. *** Veniturile și consumul populației trim. III 2009, INS, București, 2010.
7. *** World Bank Romania: Poverty assessment. June 2003. Report No. 26169 - RO, apărut sub același număr și în limba română: România: Raport de Evaluare a Sărăciei, octombrie 2003
- 8.*** Martin Ravallion, Poverty Comparisons, The World Bank, 1994

**Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat,
pe județe la nivelul lunii mai 2016**

Nr. crt.	Județul	Populația totală ¹⁾	Număr pensionari	pensionari în populația județului/țării %	pensionari la nivel de județ din totalul pensionarilor %	Pensia medie
1	Alba	381.538	85.172	22,32	1,82	919
2	Arad	474.341	101.066	21.31	2,16	852
3	Argeș	647.264	146.789	22.68	3,14	939
4	Bacău	747.031	141.137	18.89	3,02	923
5	Bihor	619.441	145.682	23.52	3,11	880
6	Bistrița-Năsăud	329.076	57.618	17.51	1,23	776
7	Botoșani	456.941	77.865	17.04	1,66	751
8	Brașov	630.126	142.692	22.64	3,05	1.114
9	Brăila	357.752	79.204	22.14	1,69	874
10	Buzău	480.552	109.129	22.71	2,33	820
11	Caraș-Severin	329.286	74.237	22.54	1,59	924
12	Călărași	318.097	62.502	19.65	1,34	784
13	Cluj	721.136	166.294	23.06	3,56	988
14	Constanța	769.666	144.254	18.74	3,08	964
15	Covasna	228.970	45.262	19.77	0,97	877
16	Dâmbovița	529.068	112.112	21.19	2,40	886
17	Dolj	701.461	151.569	21.61	3,24	875
18	Galați	632.452	126.559	20.01	2,71	1.006
19	Giurgiu	277.239	56.887	20.52	1,22	748
20	Gorj	367.262	76.523	20.84	1,64	981
21	Harghita	333.921	73.851	22.12	1,58	881
22	Hunedoara	471.613	125.065	26.52	2,67	1.139
23	Ialomița	294.410	56.215	19.09	1,20	809
24	Iași	912.774	148.059	16.22	3,17	911
25	Ilfov	383.219	72.441	18.90	1,55	867
26	Maramureș	525.846	111.925	21.28	2,39	897
27	Mehedinți	287.763	58.822	20.44	1.26	898
28	Mureș	596.137	133.927	22.47	2,86	883
29	Neamț	578.295	115.866	20.04	2.48	879
30	Olt	452.095	93.212	20.62	1,99	798
31	Prahova	810.974	196.446	24.22	4,20	999
32	Satu Mare	390.907	76.569	19.59	1,64	785
33	Sălaj	247.782	55.524	22.41	1,19	851
34	Sibiu	463.561	95.699	20.64	2,05	955
35	Suceava	742.053	137.126	18.48	2,93	813
36	Teleorman	391.688	93.194	23.79	1,99	803
37	Timiș	741.186	150.231	20.27	3,21	932
38	Tulcea	245.174	44.751	18.25	0,96	831
39	Vaslui	478.513	81.648	17.06	1,75	778
40	Vâlcea	403.958	99.975	24.75	2,14	868
41	Vrancea	391.651	69.458	17.73	1,48	773
42	București	2.100.519	485.091	23,09	10,37	1.180
	TOTAL	22.242.738	4.677.648	21,03	100,00	931

¹⁾Populația totală a României la data de 1 iulie 2015, ultima publicată

Anexa nr.2

Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari ^{*)}
(pensionarul singur)

Nr. ctr.	Produse alimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2016)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
1	Făină	2,73	2,39	3,02
2	Mălai	4,18	2,22	5,87
3	Pâine	26,38	23,67	28,71
4	Produse de franzelărie, Specialități de panificație	2,10	2,31	1,92
5	Paste făinoase	1,96	2,08	1,86
6	Orez	2,53	2,29	2,73
7	Fasole boabe	5,06	3,57	6,33
8	Cartofi	9,76	9,66	9,84
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	1,70	2,05	1,40
10	Ceapă uscată	2,85	2,68	3,00
11	Varză murată și alte murături	7,79	5,09	10,10
12	Bulion	3,01	2,41	3,52
13	Conserve de legume	1,31	1,22	1,39
14	Mere	3,16	3,78	2,64
15	Citrice, fructe meridionale	1,89	2,47	1,40
16	Conserve din fructe	2,08	1,96	2,19
17	Carne de bovine	4,78	6,92	2,95
18	Carne de porcine	9,36	10,44	8,44
19	Carne de pasăre	15,09	14,00	16,02
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	2,29	1,66	2,83
21	Preparate din carne	12,95	12,11	13,67
22	Pește proaspăt și congelat	3,59	3,60	3,58
23	Lapte proaspăt	13,83	15,23	12,63
24	Lapte bătut, iaurt	1,58	1,96	1,25
25	Telemea de vacă	6,18	6,88	5,59
26	Telemea de oaie	3,58	3,54	3,61
27	Brânză proaspătă și smântână	5,48	5,49	5,47
28	Ouă	8,27	7,42	9,00
29	Untură	1,28	0,57	1,90
30	Ulei comestibil	7,86	7,58	8,10
31	Margarină	1,98	2,34	1,67
32	Zahăr	4,14	3,96	4,29
33	Ciocolată, bomboane	0,61	0,72	0,52
34	Băuturi nealcoolice	2,38	3,03	1,82
	Total 1-34	183,74	177,31	189,25
	Alte produse alimentare	23,52	26,42	20,82
	TOTAL produse alimentare	207,26	203,73	210,07

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

Nr. ctr.	Produse nealimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2016)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
35	Confecții	1,94	2,19	1,72
36	Tricotaje	0,78	0,80	0,77
37	Încălțăminte	3,35	2,93	3,71
38	Cărți, ziare, papetărie	1,49	2,64	0,50
39	Medicamente	12,08	17,97	7,02
40	Articole de igienă	6,05	7,92	4,44
41	Combustibili	23,91	9,25	36,48
	Total 35-41	49,59	43,70	54,64
	Alte produse nealimentare	18,30	16,13	20,16
	TOTAL produse nealimentare	67,89	59,83	74,80
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	30,08	61,39	3,23
43	Energie electrică	26,36	33,33	20,38
44	Energie termică	20,37	43,94	0,16
45	Gaze naturale	29,91	54,73	8,62
46	Abonament RTV	5,39	8,49	2,73
47	Telefon	10,36	18,59	3,29
48	Transport de călători	3,90	6,24	1,90
49	Servicii medicale	3,20	3,49	2,95
	Total 42-49	129,56	230,19	43,25
	Alte servicii	20,47	36,37	6,83
	TOTAL servicii	150,03	266,56	50,09
	TOTAL	425,18	530,12	334,96

Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari^{*)}
(familia formată din 2 pensionari)

Nr. ctr.	Produse alimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2016)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
1	Făină	2,35	2,15	2,51
2	Mălai	3,95	1,78	5,64
3	Pâine	25,19	23,70	26,35
4	Produse de franzelărie, specialități de panificație	1,30	1,46	1,05
5	Paste făinoase	1,38	1,53	1,26
6	Orez	1,74	1,50	1,93
7	Fasole boabe	3,84	2,65	4,77
8	Cartofi	7,33	7,41	7,26
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	1,27	1,64	0,98
10	Ceapă uscată	2,19	2,04	2,32
11	Varză murată și alte murături	8,07	5,75	9,88
12	Bulion	2,48	2,18	2,71
13	Conserve de legume	1,28	1,22	1,33
14	Mere	2,48	3,24	1,89
15	Citrice, fructe meridionale	1,71	2,20	1,14
16	Conserve din fructe	1,71	1,94	1,54
17	Carne de bovine	4,42	6,80	2,55
18	Carne de porcine	9,25	11,31	7,64
19	Carne de pasăre	11,24	10,36	11,93
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	3,14	19,98	3,83
21	Preparate din carne	11,73	10,84	12,42
22	Pește proaspăt și congelat	2,93	3,21	2,71
23	Lapte proaspăt	10,08	9,55	10,50
24	Lapte bătut, iaurt	1,55	1,43	1,64
25	Telemea de vacă	5,28	5,28	5,28
26	Telemea de oaie	3,49	3,80	3,25
27	Brânză proaspătă și smântână	5,29	4,80	5,68
28	Ouă	6,35	5,78	6,79
29	Untură	1,20	0,50	1,74
30	Ulei comestibil	5,88	6,02	5,78
31	Margarină	1,27	1,64	0,98
32	Zahăr	3,03	3,02	3,03
33	Ciocolată, bomboane	0,49	0,64	0,38
34	Băuturi nealcoolice	2,23	3,25	1,43
	Total 1-34	157,10	170,59	160,09
	Alte produse alimentare	18,07	12,79	14,41
	TOTAL produse alimentare	175,17	183,38	174,50

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

Nr. ctr.	Produse nealimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2016)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
35	Confecții	2.37	2.72	2.10
36	Tricotaje	0.98	1.21	0.81
37	Încălțăminte	3.83	3.55	4.05
38	Cărți, ziare, papetărie	1.93	3.44	0.75
39	Medicamente	11.90	18.32	6.89
40	Articole de igienă	5.33	7.60	3.55
41	Combustibili	22.87	10.07	32.87
	Total 35-41	49.22	46.91	51.02
	Alte produse nealimentare	18.16	19.33	16.38
	TOTAL produse nealimentare	67.38	66.24	67.39
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	22,50	47,68	2,85
43	Energie electrică	21,11	26,99	16,52
44	Energie termică	15,22	34,71	0,00
45	Gaze naturale	26,20	48,38	8,88
46	Abonament RTV	3,99	6,52	2,01
47	Telefon	8,66	14,76	3,89
48	Transport de călători	3,89	6,18	2,09
49	Servicii medicale	6,42	7,46	5,61
	Total 42-49	107,98	192,67	41,84
	Alte servicii	17,06	30,44	10,63
	TOTAL servicii	125,04	223,12	52,47
	TOTAL	367,59	472,74	294,36

**Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat si agricultori
pe niveluri de pensii^{*)} și pe categorii, în luna IUNIE 2016**

-persoane-

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
TOTAL. din care:	5.097.428	3.825.135	22.638	74.305	628.625	47.000	270.909	310.716	546.268	457
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
până la 400	793.108	399.113	180	11.115	134.170	15.257	46.015	72.898	248.079	451
401 – 425	137.979	84.657	29	4.418	24.030	1.174	11.763	11.093	24.844	1
Sub valoarea coșului de consum lunar^{**} : 425 lei	931.087	483.770	209	15.533	158.200	16.431	57.778	83.991	272.923	452
Procente	18,27	12,65	0,92	20,90	25,17	34,96	21,33	27,03	49,96	98,91
426-500	415.162	257.326	85	13.079	71.132	3.477	34.819	32.836	73.537	3
501-594	431.267	231.286	80	13.586	112.769	8.787	52.489	51.493	73.545	1
Sub valoarea nivelului minim de subzistență^{***} : 594 lei	1.777.516	972.382	374	42.198	342.101	28.695	145.086	168.320	420.005	456
Procente	34,87	25,42	1,43	4838	5422	60,72	53,62	54,23	75,41	100,00
595-600	27.824	14.922	5	877	7.275	567	3.386	3.322	4.745	0
601-700	398.473	231.572	248	10.343	105.667	7.634	46.994	51.039	50.643	0
700-752	57.034	46.215	452	724	6.905	403	3.028	3.474	2.738	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent^{***} : 752 lei	2.260.847	1.265.091	1,079	54,142	461,948	37,299	198,494	226,155	478,131	456
Procente	44,35	33,07	5,75	72,87	73,37	79,19	73,31	72,82	86,73	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
753-930	218,070	176,702	1.728	2.768	26.403	1.541	11.579	13.283	10.469	0
Pensia medie – 930 lei	2.478.917	1.441.793	2.807	56.910	488.351	38.840	210.073	239.438	488.600	456
Procente	48.63	37.69	12.40	76.59	77.69	82.64	77.54	77.06	89.44	99.78
931-1000	842,087	682,342	6.672	10.691	101.956	5.952	44.713	51.291	40.425	1
1001-2000	1.598.552	1.526.120	12.685	6.100	36.922	2.123	15.546	19.253	16.725	0
2001-3000	151.956	149.328	435	508	1.211	75	496	640	474	0
3001-4000	20.072	19.799	29	69	139	6	61	72	36	0
4001-5000	4.099	4.049	6	16	25	3	13	9	3	0
peste 5000	1.745	1.704	4	11	21	1	7	13	5	0
Pensia medie (lei) ****	885	1.000	1.107	637	577	481	587	584	461	231

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 400 lei nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur, total țară, **calculat la prețurile lunii mai 2016, pe baza datelor comunicate de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent. total țară. pentru pensionarul singur, **calculat la prețurile lunii mai 2016, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

**** Pensia medie calculată fără indemnizația socială pentru pensionari

Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat pe niveluri de pensii* și pe categorii, IUNIE 2016
-persoane-

Tranșe de quantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
TOTAL din care:	4.677.989	3.443.831	22.638	74.305	625.669	46.595	268.358	310.716	511.089	457
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
până la 400	590.512	234.397	180	11.115	131.453	14.867	43.688	72.898	212.916	451
401 – 425	92.000	40.868	28	4.242	23.015	1.124	11.242	10.649	23.846	1
Sub valoarea coșului de ** consum lunar : 425 lei	682.512	275.265	208	15.357	154.468	15.991	54.930	83.547	236.762	452
Procente	14,59	7,99	0,92	20,67	24,69	34,32	20,47	26,89	46,33	98,91
426-500	287,500	127,711	86	13,255	71,925	3,512	35,133	33,280	74,520	3
501-594	369,413	181,374	78	12,852	106,337	8,246	49,598	48,493	68,770	1
Sub valoarea nivelului minim de *** subzistență : 594 lei	1.339.425	584.350	372	41.464	332.730	27.749	139.661	165.320	380.052	456
Procente	29,16	17,34	1,65	56,79	54,21	60,71	53,11	54,17	75,30	99,78
595-600	50,349	25,521	7	1,611	13,692	1,108	6,262	6,322	9,519	0
601-700	395121	228221	248	10343	105666	7634	46993	51039	50643	0
700-752	57008	46189	452	724	6905	403	3028	3474	2738	0
Sub valoarea nivelului minim de trai *** decent : 752 lei	1.841.903	884.281	1.079	54.142	458.993	36.894	195.944	226.155	442.952	456
Procente	39,37	25,68	4,77	72,86	73,36	79,18	73,02	7279	86,67	99,78

Tranșe de cuanțum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
753-1000	1.059.677	858.565	8.400	13.459	128.358	7.493	56,291	64.574	50.894	1
1001-2000	1.598.537	1.526.105	12.685	6.100	36.922	2.123	15,546	19.253	16.725	0
2001-3000	151.956	149.328	435	508	1.211	75	496	640	474	0
3001-4000	20.072	19.799	29	69	139	6	61	72	36	0
4001-5000	4.099	4.049	6	16	25	3	13	9	3	0
peste 5000	1.745	1.704	4	11	21	1	7	13	5	0
Pensia medie (lei) ****	930	1.066	1.107	637	579	484	590	584	481	231

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 400 lei nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur total țară **calculat la prețurile lunii mai 2016, pe baza datelor comunicate de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent total țară pentru pensionarul singur **calculat la prețurile lunii mai 2016, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

**** **Pensia medie calculată fără indemnizația socială pentru pensionari**

Gruparea pensionarilor agricultori pe niveluri de pensii^{*)} și pe categorii, în luna IUNIE 2016
-persoane-

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie entru limită vârstă	Cu pensie de invaliditate din care:			Cu pensie de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	
TOTAL din care:	419.439	381.304	2.956	405	2.551	35.179
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
până la 400	202.596	164.716	2.717	390	2.327	35163
401 – 425	51.170	51.166	4	4	0	0
Sub valoarea coșului de consum lunar ** : 425 lei	253.766	215.882	2.721	394	2.327	35.163
Procente	60,50	56,62	92,05	97,28	91,22	99,95
426-500	122.471	122.238	218	11	207	15
501-594	8.032	8.029	3	0	3	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență *** : 594 lei	384.269	346.149	2.942	405	2.537	35.178
Procente	91,62	90,78	99,53	100,00	100,00	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie de invaliditate din care:			Cu pensie de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	
595 - 752	31.297	31.284	12	0	12	1
Sub valoarea nivelului minim de trai decent** 752 lei	415.566	377.433	2.954	405	2.549	35.179
Procente	99,88	99,87	99,97	100,00	99,96	100,00
753-1000	3.858	3.856	2	0	2	0
1001-2000	15	15	0	0	0	0
2001-3000	0	0	0	0	0	0
3001-4000	0	0	0	0	0	0
4001-5000	0	0	0	0	0	0
peste 5000	0	0	0	0	0	0
Pensia medie (lei)****	381	401	232	196	238	176

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 400 lei nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur, total țară, **calculat la prețurile lunii mai 2016, pe baza datelor comunicate de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent, total țară, pentru pensionarul singur, **calculat la prețurile lunii mai 2016, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

**** **Pensia medie calculată fără indemnizația socială pentru pensionari**

Propunere privind coșul minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, la nivelul prețurilor lunii mai 2016

Produse și servicii	UM	Cantitate ¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2016 (lei/pers)
A. PRODUSE ALIMENTARE				
Faina	kg	1,106	3.6	3,98
Mălai	kg	1,137	3.4	3,87
Pâine	kg	9,584	2.2	21,08
Produse de franzelărie	kg	0,368	23.4	8,61
Paste făinoase	kg	0,535	5.9	3,16
Orez	kg	0,755	5.8	4,38
Fasole boabe	kg	0,519	9,0	4,67
Cartofi	kg	5,727	1,0	5,73
Morcovi, pătrunjel, păstârnac	kg	1,033	3.4	3,51
Ceapa uscata	kg	1,275	2,8	3,57
Varza murata si alte murături	kg	0,931	5,7	5,31
Bulion	kg	0,411	9,2	3,78
Conserve de legume	kg	0,262	19,2	5,03
Mere	kg	2,101	5,6	11,77
Citrice, fructe meridionale	kg	0,644	6,8	4,38
Conserve din fructe	kg	0,314	13,3	4,18
Carne de bovine	kg	0,517	13,4	6,93
Carne de porcine	kg	0,858	19,2	16,47
Carne de pasare	kg	1,788	11,1	19,85
Carne de oaie si alte feluri de carne	kg	0,076	23,0	1,75
Preparate din carne	kg	1,027	23,6	24,24
Peste proaspăt si congelat	kg	0,531	13,3	7,06
Lapte proaspăt	l	7,860	3,7	29,08
Lapte bătut, iaurt	l	0,476	6.9	3,28
Telemea de vaca	kg	0,600	11,8	7,08
Telemea de oaie	kg	0,263	17,5	4,60
Brânza proaspăta si smântâna	kg	0,612	14,0	8,57

Produse și servicii	UM	Cantitate¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2016 (lei/pers)
Oua	bucăți	20,000	0,6	12,00
Slănină și untura	kg	0,108	11,0	1,19
Ulei comestibil	l	1,606	5,6	8,99
Margarina	kg	0,416	11,4	4,74
Zahar	kg	1,370	2,7	3,70
Ciocolata, bomboane	kg	0,052	23,1	1,20
Băuturi nealcoolice	l	3,037	3,6	10,93
Total	x	x	X	268,67
Alte produse alimentare	x	x	X	40,30
TOTAL PRODUSE ALIMENTARE	x	x	X	308,97
B. PRODUSE NEALIMENTARE				
Confecții	x	x	X	10.60
Tricotaje	x	x	X	5.56
Încălțăminte	x	x	x	17.70
Cărți si rechizite	x	x	x	15.29
Medicamente	x	x	x	55.66
Articole de igiena	x	x	x	16.06
Articole menaj, electrocasnice și produse de uz gospodăresc	x	x	x	32.13
Total	x	x	x	153,00
Alte produse nealimentare	x	x	x	76,50
TOTAL PRODUSE NEALIMENTARE	x	x	x	229,50
SERVICII				
Apa, canal, salubritate	x	x	X	43,78
Energie electrica	Kwh	42	1.14	47,88
Energie termica sau alte surse de energie	Gcal	X	X	186,85
Gaze naturale	m.c.	15	1,36	20,40
Telefon	x	x	X	48,18
Transport (metrou, căi ferate, auto)	x	x	x	52,92
Servicii medicale	x	x	x	49,82

Produse și servicii	UM	Cantitate¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2016 (lei/pers)
Impozite si taxe	x	x	x	13,00
Total	x	x	x	462,83
Alte servicii	x	x	x	0,5
TOTAL SERVICII	x	x	x	463,33
TOTAL GENERAL	x	x	x	1.001,8

Anexa nr. 5

Cheltuielile totale de consum pentru gospodăriile de pensionari în anul 2015

A. Produse alimentare /persoană²⁰		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	210,07
- cereale și produse din cereale	18,46	38,77
- carne proaspătă	16,07	33,76
- brânzeturi și smântână	7,74	16,25
- preparate din carne	7,93	16,66
- lapte	7,47	15,69
- legume și conserve din legume	7,24	15,21
- fructe	6,01	12,63
- grăsimi	4,03	8,46
- cafea, ceai, cacao	3,07	6,45
- apă minerală și alte băuturi nealcoolice	2,86	6,00
- băuturi alcoolice	3,32	6,98
- cartofi	1,63	3,43
- zahăr	1,43	3,01
- ciocolată, bomboane, rahat și alte produse zaharoase	1,35	2,84
- ouă	2,69	5,65
- alte produse	8,70	18,28
B. Produse nealimentare /gospodărie		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	432,57
- medicamente	21.1	91.19
- combustibili lichizi și solizi	17.0	73.63
- țigări, articole și accesorii pt. fumat	13.9	60.26
- îmbrăcăminte și încălțăminte	13.3	57.45
- carburanți și lubrifianți	7.4	32.06
- produse pentru întreținerea curentă a locuinței	7.6	32.80
- articole și produse pentru îngrijire personală	6.9	29.95
- alte articole și bunuri de folosință îndelungată pentru recreere și cultură	2.7	11.61
- aparate de uz casnic	2.1	9.02
- produse pentru repararea curentă a locuinței	1.1	4.63
- alte produse	6.9	29.97
C. Servicii/gospodărie		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	359,63
- energie electrică	23,19	83,41
- servicii de telefonie	16,94	60,92
- gaze naturale	13,21	47,52
- apă, canal. salubritate și servicii comunale	13,11	47,16
- servicii transport	5,97	21,46
- abonamente radio+TV	6,75	24,27
- servicii sănătate	5,84	20,99
- energie termică	3,38	12,16
- alte servicii pentru întreținerea locuinței	3,39	12,18
- îngrijire personală	1,81	6,51
- asigurări	1,41	5,06
-servicii de cazare (altele decât cele de natură turistică)	0,49	1,78
- educație	0,57	2,06
- servicii turistice	0,89	3,21
- alte servicii	3,05	10,94

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2015, pg.169,225,249

²⁰ Contravaloarea consumului din resurse proprii (autoconsumul) nu a fost inclusă în cheltuielile pentru produsele alimentare, acestea referindu-se exclusiv la cumpărături.

